Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescă. Manuscripte nu se retrimită!
Birourile de anunciuri:
Brașovă, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescă în Viena Rudolfă Mosse Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergă; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mesei Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulă insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ iese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése luni .20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 198. Brașovŭ, Sâmbătă 7 (19) Septemvre. 1891.

A doua fasă a campaniei diaristice.

II.

Brașovŭ, 6 Septemvre v.

Amŭ afirmatŭ în articululŭ premergĕtorŭ, că acele câteva persóne din comitetŭ, carĭ se jócă acum de-a minoritatea malcontentă declarândŭ rĕsboiu punctului II din resoluțiunea comitetului, au votatŭ împreună cu toțĭ ceilalțĭ membri din comitetŭ punctulŭ I alŭ acestei resoluțiunĭ, unde se constată, că informațiunile, ce au formatŭ basa agitațiunei în contra președintelui comitetului, suntŭ *nesacte*.

Din acéstă constatare, ce au făcut'o *cu toții fără deosebire*, urma logicŭ, că președintele comitetului a fostŭ pe nedreptŭ atacatŭ și se impunea prin urmare comitetului cu necesitate datoria de a-i da satisfacțiunea cuvenită, cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, cu câtŭ aicĭ era în jocŭ nu atâtŭ persóna d-sale, câtŭ mai multŭ véda și autoritatea comitetului și a întregului partidŭ.

Majoritatea covĕrșitóre a comitetului nicĭ că a șovăitŭ a trage consecența din votulŭ unanimŭ dela punctŭ I; au șovăitu însĕ cu atâtŭ mai multŭ cei câțiva „nedumerițĭ“, carĭ pe temeiulŭ acelorășĭ informațiunĭ, ce și ei le-au declaratŭ de neesacte, agitaseră mai înainte în contra președintelui comitetului.

Dér sĕ-i lăsămŭ sĕ vorbéscă ei înșișĭ și sĕ ne caracteriseze ei înșișĭ fapta lorŭ vitejéscă, pentru care suntŭ așa de multŭ aplaudațĭ de d-nii Slavicĭ și Compania.

Șése dile după ședința comitetului nostru și o di după publicarea hotărîrei lui, „Tribuna“ a adusŭ pe pagina primă sub titlulŭ „Afacerea Vincențiu Babeșŭ“ următórea scrisóre, ce dice că a primit'o dela d-lŭ Eugen Brote „vice-președintele comitetului centralŭ alŭ partidului naționalŭ românŭ“:

„Onorabilă redacțiune! In comunicatulŭ comitetului centralŭ alŭ partidului, publicatŭ de D-Vóstră ierĭ, nu se cuprinde o împregiurare, care în totŭ casulŭ trebuia adusă deodată cu publicarea hotărîrilorŭ comitetului la cunoscința generală. Acéstă împregiurare omisă este, că *nu toțĭ membrii comitetului* au fostŭ de acordŭ cu privire la *tóte* conclusele luate. Indeosebĭ avêndŭ în vedere, că d-lŭ V. Babeșŭ, președintele comitetului, n'a aflatŭ cu cale a lămuri în comitetŭ posițiunea sa politică față cu *învinuirile ridicate* în presă contra d-sale, și în considerare, că d-sa nu s'a încercatŭ a risipi *nedumeririle* ivite asupra ideii nouĕ politice despre unŭ *dualismŭ maghiaro-românŭ*—idee pusă chiar prin d-sa în circulațiune,—și în fine în considerare, că d-lŭ Babeșŭ n'a aflatŭ de cuviință a lămurì situațiunea prin o declarațiune a d-sale precisă și hotărîtă și a produce astfelŭ nu numai în sînulŭ comitetului, dér și în *întregu partidulŭ*, precum și în tóte *părțile interesate* încrederea atâtŭ de necesară în atitudinea d-sale politice; în considerarea tuturorŭ acestora 'mĭ-a fostŭ peste putință a susține și din parte-mĭ votulŭ de încredere invocatŭ pentru d-lŭ Babeșŭ, și m'am vĕdutŭ silitŭ a pretinde înregistrarea contravotului meu în procesulŭ-verbalŭ alŭ ședinței. Patru dintre membrii comitetului s'au declaratŭ în acelașĭ înțelesŭ.

Acéstă constatare *publică* e acum cu atâtŭ mai necesară, cu câtŭ în comunicatulŭ datŭ biroului de presă budapestanŭ se accentuéză îndeosebĭ unanimitatea, cu care s'ar fi luatŭ conclusele în comitetŭ.“

Ce spune d-lŭ Eugen Brote în scrisórea de mai susŭ?

Luândŭ ca pretecstŭ, fără de nicĭ unŭ resonŭ, cumcă s'a omisŭ din comunicatulŭ comitetului constatarea împrejurării, că *nu toțĭ* membrii comitetului au fostŭ de acordŭ cu privire la *tóte* conclusele luate, spune, că d-sale i-a fostŭ peste putință de a susține și din parte-i votulŭ de încredere invocatŭ pentru d-lŭ Babeș.

Dér nu se mărginesce a comunica simplu cetitorilorŭ „Tribunei“ estraordinarulŭ eveniment, că vice-președintele n'a putută sĕ susțină votulŭ în favórea președintelui, ci face chiar o „constatare publică.“

Ce lipsă era de acésta „constatare“? Nu a fostŭ de ajunsŭ, că d-lŭ Eugen Brote a pretinsŭ înregistrarea contra-votului sĕu în procesulŭ verbalŭ? Și nu putea sĕ se provóce orĭ și când la acest procesŭ verbalŭ?

Ei dér, decă s'ar fi mulțămitŭ cu atâta, de unde ar fi aflatŭ publiculŭ, care nu cetesce procesele verbale ale comitetului, că d-lŭ Eugen Brote a sĕvĕrșitŭ unŭ faptŭ atâtŭ de epocalŭ cum este pretensiunea de a i-se lua la protocolŭ contra-votulŭ?

Și decă nu ar fi făcutŭ acea constatare, cum puté sĕ se afișeze d-lŭ Eugen Brote, *coram publico* ca căpetenia a celorŭ patru dintre membrii comitetului, despre carĭ dice, că s'au declaratŭ în acelașĭ înțelesŭ?

Și pe ce 'șĭ întemeiéză d-lŭ Eugen Brote „constatarea sa publică?“

Intêiu pe afirmarea, că președintele comitetului n'ar fi lămuritŭ în comitetŭ posițiunea sa politică față cu învinuirile ridicate în presă contra d-sale.

Déră n'a declaratŭ d-lŭ Eugen Brote împreună cu toțĭ membrii comitetului la punctŭ I, că aceste învinuirĭ ridicate în pressă se basézá pe nisce „informațiunĭ nesacte“? Ce mai avea sĕ lămuréscă președintele, când întregŭ comitetulŭ constată, că ceea ce s'a scrisŭ în pressă contra d-sale nu este corĕspundĕtorŭ adevĕrului?

Și decă d. Eugenŭ Brote n'a fostŭ mulțumitŭ cu acésta, de ce n'a cerutŭ acolo în comitetŭ, unde îi era loculŭ ca membru și vice-președinte, lămurirĭ dela președintele sĕu, de ce vine și i-le cere în „Tribuna.“?

E clarŭ, că decă li-ar fi cerutŭ în comitetŭ nu li s'ar fi datŭ prilegiu d-lorŭ Slavicĭ și Compania, de a scrie cu satisfacțiune prin „Liberté“, „Voința Naț.“ etc., că după declararea lui Eugen Brote „situațiunea s'a încurcatŭ și mai rĕu“!

Dér vomŭ continua cu analisa scrisorii d-lui Eugen Brote și apoi vomŭ face conclusiunea pe temeiulŭ neexorabilei logice a faptelorŭ.

Majestatea Sa la Timișóra.

In 16 Septemvre diminéța a sositŭ Majestatea Sa la Timișóra.

Intre deputațiunile, ce l'au întîmpinatŭ la gară, era și deputațiunea bisericei române gr. cat. condusă de episcopulŭ *Mihali*, deputațiunea bisericei române gr. or. condusă de Episcopii *Mețianu* și *Popea*, apoi deputațiunea bisericei sêrbescĭ gr. or. condusă de patriarchulŭ Brancovicĭ și de episcopulŭ Dimitrievicĭ, etc. După ce fù salutatŭ de fișpanulŭ Molnár și după ce-i rĕspunse acestuia, Majestatea Sa schimbà câteva cuvinte pe peronulŭ gărei între alții și cu patriarchulŭ Brancovicĭ și cu episcopulŭ Mihali.

La intrarea în orașŭ, primarulŭ Telbisz salutà pe Majestatea Sa printr'unŭ discursŭ de bineventare, în care recomandà grației Majestății Sale poporațiunea acestui orașŭ, „care“ — dise elŭ — „este diferită după religiă și naționalitate, dér în serviciulŭ față cu înaltulŭ tronŭ și în alipirea față cu instituțiunile patriei este de-o potrivă neclintită.“

După ce Majestatea Sa declarà, că cu bucuriă a venitŭ aicĭ pentru a visita esposiția economică și industrială a fidelilorŭ sĕi locuitorĭ din acestŭ ținutŭ, continuà calea spre residența episcopéscă romano-catolică, unde fù încuartiratŭ.

La 10 óre urmà primirea deputațiunilorŭ. Mai întêiu a fostŭ primită deputațiunea clerului romano-catolicŭ din diecesa Cenadului, condusă de episcopulŭ *Alexandru Dessewffy*, care-șĭ ter-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(14)

PILLONE.

Novelă, de G. Bergsoë, tradusă de Ucu Paolo.

„E unŭ lucru supărăciosŭ sĕ aștepțĭ în puterea nopței. O așteptare de douĕ óre, era pentru mine fórte chinuitóre. Afară în grădină era totulŭ pustiu, tăcutŭ și sinistru! Numai când vêntulŭ sufla plângĕtorŭ pe lângă țĕrmure, de carĭ se isbiau valurile, numai atuncĭ intra viéță în chiparoșii și pinii cei negrii, — ei se încovoiau, scârțăiau și se frecau unulŭ de altulŭ, pe când frundișulŭ galbinŭ alŭ platanilorŭ se mișca ca și nisce fantome printre ruine.

„In odaia, în care mĕ aflam, și unde puteam audi bătăile inimei și ale césornicului, pe care-lŭ țineam în mână, se părea, că umblă nisce fantome încóce și încolo. In orologiulŭ celŭ mare de pe căminŭ suna ceva, mobilele cele vechĭ trosneau, carii rodeau în lemnulŭ celŭ vechiu, și din timpŭ în timpŭ, decă venia câte unŭ curentŭ prin ferestră, se mișcau chartele și planurile de pe părete, într'unŭ chipŭ, încâtŭ credea, că cineva umblă în rochiă de mătase fâșâindŭ prin odaiă. Ascultam țipetulŭ prelungŭ alŭ bufnițelorŭ, țîțăitulŭ liliecilorŭ; mĕ uitam la stelele, carĭ apăreau pe cerŭ, și îndată, erau acoperite de câte unŭ norŭ; mĕ încordaiu sĕ audŭ lătratulŭ îndepărtatŭ alŭ cânilorŭ, din viile de pe délurĭ și tresării la sgomotulŭ tunĕtorŭ, ce-lŭ provocau undele mărei, carĭ se isbiau de stâncĭ și carĭ făceau, ca vila sĕ se cutremure din temeliă.

„In fine bătù douĕ óre césorniculŭ vechei mănăstirĭ din Sorrent. Vĕduiu cum se stingeau luminările din Cocumella una după alta. Mai rĕmăsese numai una, care era tocmai la o feréstră désupra camerei mele. In fine se stînse și lumina acésta, ospĕtăria se perdea aprópe în întunerecŭ și inima mea începea sĕ bată cu putere..... Deodată se ivì o radă de lumină prin vița de viă. Ea se mișca în formă de zic-zac; se apropia și se făcea din ce în ce mai mare și în fine audii scârțăindŭ în țîțînele sale ruginite portița grădinei vilei. Imĭ încordaiu tótă atențiunea și cercaiu sĕ pĕtrundŭ întunerecululŭ cu privirea. Dér nu observaiu altceva, decâtŭ aceeașĭ figură învĕlită, care se strecura ca o pisică prin tufișurĭ, și fără sgomotŭ, dispărù prin partea aceea a vilei, care da spre mare.

„Dintr'odată mĕ liniștii și-mĭ recâscigai totŭ sângele rece. Se întêmplà cu mine ca cu vênătorulŭ, care la vênătóre póte sĕ tremure de nerăbdare și iritare, dér îșĭ recăpĕtà în curêndŭ privirea sigură, cândŭ vede pe vicléna vulpe strecurêndu-se dela tulpină la tulpină. Audìi, cum se deschide portița din catulŭ de josŭ și apoi érășĭ se închise cu precauțiune; audìi pașĭ ușorĭ prin ambitulŭ lateralŭ; vĕdui prin gaura ușei o radă roșietică a lanternei — apoi o închiseiu și pe a mea și făcêndŭ câțĭva pașĭ, mĕ ascunseiu în vechiulŭ alcovŭ, a cărui draperiă de mătasă o trăseiu înaintea mea.

„Precauțiunea mea era temeinică. Figura intrà într'adevĕrŭ în bibliotecă, puse suspinândŭ lanterna josŭ. Apoi se duse la caminŭ, luà cele douĕ candelabre de bronzŭ, le puse pe masa de scrisŭ, aprinse luminările și dintr'o dată odaia pustiă se prefăcu într'o odaiă plăcută și aprópe comodă, unde lipsea numai foculŭ din caminŭ, pentru ca sĕ o facă confortabilă. Mĕ uitai din ascundĕtórea mea și descoperii, că nu m'am înșelatŭ: era o femeiă îmbrăcată în negru din creștetŭ până în tălpĭ, care avù curagiulŭ sĕ înfrunte primejdiile nopții și frica de întunerecŭ.

„Dér se părea, că puterile o părăsiră. Ea se lăsà pe unŭ scaunŭ, îșĭ acoperì fața cu mânile, îșĭ răḑimà cótele pe masa de scrisŭ, și ședù multŭ timpŭ în posițiunea acésta. De-odată se ridicà cu o mișcare repede, ca și când ar fi auditŭ unŭ sunetŭ, care o înspăimântase. Fixà unŭ momentŭ privirea asupra ușei, stinse apoi lanterna și o ascunse în căminŭ. Apoi pășì înaintea oglindei, îșĭ dădù de pe capŭ gluga, smulse mantaua de pe umerĭ și în mijloculŭ splendórei de lumină, pe care o reflecta oglinda venețiană, sta frumósa Filomela, frumósa femeiă dela nunta de pe țĕrmurulŭ dela Posilippo.

„Abia credeamŭ ochilorŭ mei, și totușĭ era imposibilŭ sĕ mĕ înșelŭ. Era aceeașĭ figură sveltă, acelașĭ pĕrŭ auriu, aceiașĭ ochĭ marĭ scânteitorĭ cu aceeașĭ espresiune: unŭ amestecŭ miraculosŭ de tinerețe, mândriă și melancoliă. Ce fru-

mină discursulŭ sĕu cu următórele cuvinte: „Dumnedeu sĕ ţină încă la mulţĭ anĭ pe Majestatea Vóstră pentru binele şi fericirea tuturorŭ popórelorŭ, *dér mai alesŭ pentru binele şi fericirea credinciósei naţiunĭ maghiare.*“ Majestatea Sa rĕspunse: „Asigurarea fidelei alipirĭ tradiţionale a clerului romano-catolicŭ din diecesa Cenadului, interpretată atâtŭ de căldurosŭ prin episcopulŭ diecesanŭ, o primescŭ cu cea mai intimă mulţămită, rugândŭ pe Atotputernicolŭ, ca sĕ vĕ sprijinéscă cu graţia sa în împlinirea nobilei d-vóstră chiămărĭ.“

Urmă după acésta primirea deputaţiunei clerului rom. gr. cat., sub conducerea Episcopului *Mihali*, care salută pe Majestatea Sa cu următórea vorbire, pe care o reproducemŭ după telegramele din Timişóra:

—„Majestatea Vóstră cesară şi apostolică regéscă! Prea graţiosulŭ nostru Domnŭ! Indemnaţĭ de sentimentele de mulţămită şi de credinţa neînfrântă a supuşilorŭ Majestăţii Vóstre, între zidurile oraşului liberŭ-regescŭ Timişóra suntemŭ îndrăsneţĭ a ne presenta în faţa prea graţiósă a Majestăţii Vóstre. Credincioşii de sub conducerea clerului diecesei „catolice de ritŭ grecescŭ“ a Lugoşului şi au redobênditŭ libertatea lorŭ cetăţenéscă în urma învingerilorŭ trupelorŭ înaltei case domnitóre. Credincioşii însĕ datorescŭ condiţiile mai de căpetenia ale desvoltărei lorŭ religióse-morale zelului apostolicŭ alŭ Majestăţii vóstre. Dimiţêndu-vĕ a cerceta industria ţinutului nostru, V'aţĭ induratŭ a-i da acesteia o părintéscă încuragiare. Cu sinceră încredere venimŭ pentru a implora cu supunere dela Majestatea Vóstră, ca sĕ Vĕ înduraţĭ a împărtăşi şi mai departe cu graţia prea înaltă biserica nóstră, care cu doctrina ei sublimă cultivă diliginţa şi consacră orĭ ce muncă. Plinĭ de unŭ zelŭ neclintitŭ în chiămarea nóstră sfântă, ne străduimŭ a ne face vrednicĭ de îndurarea apostolică regéscă şi împreună cu credincioşii noştri, nu încetămu a ruga pe stăpânulŭ armelorŭ, ca sĕ încunjure tronulŭ regescŭ alŭ Majestăţii Vóstre cu gloriă netrecĕtóre, binecuvêntările stăpânirii Majestăţii Vóstre sĕ le reverse asupra patriei, casa domnitóre a Majestăţii Vóstre sĕ o păzéscă şi pe Majestatea Vóstră sĕ vĕ ţină la mulţĭ anĭ pentru binele şi fericirea nóstră a tuturora.“

—Majestatea Sa rĕspunse:

„Primescŭ cu deosĕbită mulţămită espresia omagielorŭ şi alipirei fidele a clerului diecesei gr. cat. a Lugoşului. Consacraţi-vĕ D-Vóstrĕ şi de aicĭ înainte tótă puterea pentru binele bisericei şi alŭ patriei şi în acéstă activitate a D-Vóstrĕ puteţĭ conta tot-déuna la simpatia şi bunăvoinţa mea părintéscă“.

Urmă deputaţiunea clerului sêrbescŭ gr. or. sub conducerea patriarchului Brancovicĭ, a căruia vorbire fù primită cu însufleţite urărĭ de „Jivio“ şi „Éljen“.

Majestatea Sa rĕspunse acestuia:

—„Cu plăcere primescŭ şi cu acéstă ocasiune asigurarea omagielorŭ şi cunoscutei alipirĭ fidele a clerului sêrbescŭ gr. or. In urma acestorŭ sentimente, precum şi în urma împlinirei cu zelŭ a datorinţelorŭ D-Vóstrĕ bisericescĭ şi a atitudinei D Vóstre patriotice, puteţĭ conta cu siguranţă la ulterióra mea graţiă regéscă“.

După acésta urmă deputaţiunea clerului bisericei românescĭ gr. or., conduse de Episcopulŭ *Meţianu*, care salută pe Majestatea Sa cu următórea vorbire:

— „Majestatea Vóstră cesară şi apostolică-regéscă! Prea graţióse Dómne! Venirea Majestăţii Vóstre în acestŭ ţinutŭ, locuitŭ în mare parte şi de credincioşii noştri, ni ofere cea mai plăcută ocasiune, atâtŭ nouĕ Archipăstorilorŭ din diecesele gr. or. române de Aradŭ şi Caransebeşŭ, câtŭ şi Consistórielorŭ acestorŭ eparchii, ca în numele credincioşilorŭ noştri sĕ ne descoperimŭ simţemintele nóstre omagiale, eredite dela străbunii noştri, de neclătită credinţă şi supunere faţă de Majestatea Vóstră şi de augusta casă domnitóre.

„Biserica nóstră naţională gr. or. română are a mulţămi vieţa şi desvoltarea sa de astădĭ îngrijirei părintescĭ şi graţiei Majestăţii Vóstre, pe care vieţă doresce şi stăruesce a o consolida şi desvolta totŭ mai multŭ spre binele prea înaltului Tronŭ şi alŭ patriei, precum şi în interesulŭ prosperării credincioşilorŭ noştri.

„Decĭ pe lângă espresiunea celei mai profunde mulţămite şi recunoscinţe, rugămŭ pe Majestatea Vóstră sĕ Vĕ înduraţĭ prea graţiosŭ a primi şi din partene asigurarea lealităţii şi a neclătitei nóstre credinţe, învrednicindŭ şi pe viitorŭ biserica nóstră, şi pe poporulŭ nostru pururea fidelŭ, de prea înalta graţiă regéscă.

„Noi şi toţĭ credincioşii bisericei nóstre nu vomŭ înceta nicĭ-odată, în rugăciunile nóstre către Părintele cerescŭ, a cere, ca pe Majestatea Vóstră prea graţiosulŭ nostru Domnitorŭ şi Rege, sĕ Vĕ ţină întru mulţĭ anĭ, spre fericirea patriei şi spre salutea bisericei nóstre. (In limba română:) „*Sĕ trăiéscă Majestatea Sa!*“

Majestatea Sa rĕspunse:

—„Mĕ bucurŭ fórte multŭ, că profitândŭ de petrecerea mea aicĭ, V'aţĭ presentatŭ şi D-Vóstrĕ înaintea mea. Espresia neclintitei D-Vóstre fidelităţĭ o primescŭ cu mulţămită şi promitŭ, că şi din parte-mĭ voiu fi gata totdéuna a sprijinì interesele bisericei D-Vóstrĕ, a cărorŭ îngrijire zelósă Vĭ-o punŭ la inimă.“

Urmară apoi pe rêndŭ: deputaţiunea bisericei evangelice augustine sub conducerea deputatului dietalŭ Bela Ambrozy: deputaţiunea bisericei reformate; deputaţiunea corpului ofiţerescŭ, deputaţiunea Jidanilorŭ etc.

După primirea deputaţiunilorŭ, la 12 óre, urmă unŭ dejunŭ, la care au luatŭ parte şi Episcopulŭ Mihali, Episcopulŭ Popea, precum şi patriarchulŭ şi episcopulŭ sêrbescŭ.

La 1 ½ p. m. Majestatea Sa visită esposiţia. In pavilonulŭ Bisericei-albe, atrase în deosebĭ atenţiunea Majestăţii Sale unŭ cadru mare de lemnŭ, sculptatŭ cu adevĕrată artă de *trei tinerĭ românĭ* din comuna Beleşŭ, carĭ *nici-odată n'au învĕţatŭ măestria acésta.*

După ce Maiestatea Sa îşĭ esprimă cea mai deplină mulţămire asupra esposiţiei, îşĭ luă rĕmasŭ bunŭ dela cei din jurulŭ sĕu şi la órele 4½ plecă cu trenulŭ de curte de-a dreptulŭ la Miramare.

CRONICA POLITICĂ.

— 6 (18) Septemvrie.

— Pe cândŭ unele din foile englese dicŭ, că situaţiunea din Orientŭ e acum liniştită, diarele „Morning Post“ şi „Standard“ dicŭ, că orizontulŭ politicŭ e întunecatŭ. „Morning Post“ dice, că trebue sĕ-şĭ îndrepte toţĭ atenţiunea spre Bosforŭ. Rĕcirea relaţiunilorŭ între Germania şi Rusia, a delăturatŭ o pedecă în contra rĕsboiului europeanŭ, totŭ asemenea şi înţelegerea între Francia şi Rusia. Póte din acéstă causă a devenitŭ deodată Turcia punctulŭ centralŭ alŭ atractiunei politice. Noiĭ consilierĭ ai Sultanului ar face bine sĕ scape din posiţiunea, în care a întratŭ acum Turcia, ca nu cumva imperiulŭ otomanŭ sĕ ajungă între nicovalmă şi ciocanŭ. „Standard“ crede, că situaţiunea actuală nu se póte schimba în modŭ esenţialŭ, decâtŭ printr'unŭ rĕsboiu decisivŭ europeanŭ séu prin împărţirea, pacĭnică a Turciei. Acésta din urmă nu se află în domeniulŭ probabilităţii. Décă Rusia va pune fără de veste mâna pe Constantinopole, atuncĭ va fi scósă de aicĭ prin o procedere comună a alianţei triple şi Anglia, şi în casulŭ acesta Rusia nu va puté conta pe simpatia Europei. Proiectele Rusiei nu suntŭ tolerate de Europa.

— Bosniacii şi Herţegovinenii, carĭ trăescŭ în Sêrbia, au trimisŭ **Ţarului Alexandru** alŭ Rusiei, o telegramă de felicitare, din incidentulŭ dilei sale onomastice. In acésta telegramă declară, că ei cu ajutorulŭ Ţarului speră unirea tuturorŭ Sêrbilorŭ. Foile rusescĭ se ocupă în colónele lorŭ, cu starea în care se află Bosniacii şi Herţegovinenii din Sêrbia.

— In 16 Septemvrie s'a arangiatŭ în Algeria, în palatulŭ guvernatorului unŭ banchetŭ în **onórea Rusiei.** Acestŭ banchetŭ a fostŭ datŭ de soldaţii veteranĭ, carĭ s'au luptatŭ în rĕsboiulŭ crimeicŭ, şi carĭ suntŭ stabilіţĭ în Algeria. S'au ţinutŭ mai multe toasturĭ, în onórea Ţarului, a preşedintelui Carnotŭ etc. Consululŭ rusescŭ, fiindŭ bolnavŭ a absentatŭ. In loculŭ sĕu a luatŭ partea la banchetŭ ataşatulŭ consulatului rusescŭ.

Impĕratulŭ **Vilhelm** a ţinutŭ unŭ toastŭ la Erfurt Tenerulŭ monarchŭ dise următórele: Aicĭ în Erfurt este unŭ punctŭ seriosŭ alŭ istoriei Prusiei. Aicĭ ne-a dejositŭ *parvenitulŭ Corsicanŭ.* (Scimŭ că Napoleonŭ celŭ mare bătù grozavŭ pe Prusienĭ aicĭ la Erfurt,) dér de aicĭ resărì în 1813 *rasa rĕsbunării*, care lŭ trânti la pămêntŭ“. — Cuvintele aceste au produsŭ sânge rĕu între Francesii din Parisŭ, carĭ tocmai acum demonstrézä în contra operei lui Wagner, ce se representéză în Paris.

— Oficiulŭ Reuter anunţă din *Tientsin*, că representanţii puterilorŭ streine ar fi adresatŭ **guvernului chinezŭ** remonstraţiunĭ urgente, din causa voluiciilorŭ, ce suferŭ străinii din China. Se anunţă, că guvenulŭ chinezŭ a datŭ ordinŭ guvernorilorŭ din provinciile centrale, ca se ocrotéscă pe streinĭĭ din ţéră.

SCIRILE DILEI.

— 6 (18) Septemvre.

Regele României la manevrele germane. Cetimŭ în „Timpulŭ“: „Incă pe când Regele se afla la Sinaia, M. S. a primitŭ o invitaţiă personală din partea Impĕratului Germaniei de a veni sĕ asiste la manevrele armatei germane. Suveranulŭ nostru n'a pututŭ urma acestei invitaţiunĭ din causa stărei sănĕtăţii M. S. Reginei. Aflămŭ acum, că împĕratulŭ Germaniei, prin unŭ trimisŭ specialŭ, a stăruitŭ din nou pe lângă Augustulŭ nostru suveranŭ, învitându-lŭ a venì sĕ asiste la manevrele dela Posen. Indată după visita, ce o va face M. S. Regelui Italiei, suveranulŭ nostru va pleca sĕ asiste la manevrele germane. Se prepară Regelui nostru o primire din cele mai stralucite.“

***

La campania diaristică. Diarulŭ „Sieb. D. Tgblt.“ din Sibiiu resuméză în doi numerĭ articolii scrişĭ de unele foi din Bucurescĭ în contra d-lui Babeşŭ şi încheiă cu următórele cuvinte: „Până aicĭ ajungŭ până acum vocile pressei bucurescene, cu privire la acusaţiunile ridicate în contra domnului Babeşŭ, din incidentulŭ politicei sale. Noi amŭ arătatŭ mai susŭ, ce s'a tractatŭ mai pe largŭ în Bucurescĭ în mai mulţĭ articolĭ de fondŭ, ca nisce simpli cronicarĭ, fără ca sĕ luămŭ posiţiune nicĭ pentru, nicĭ contra domnului Babeşŭ. Zace în fiinţa presei bucurescene şi a luptelorŭ de partidŭ de acolo, ca sĕ trimită repede şi fără multă alegere săgeţile în contra adversarului adevĕratŭ séu presupusŭ; cum că suntŭ în jocŭ esagerărĭ, reese şi din afirmaţiunile, că tocmai aicĭ în Sibiiu se dă ansă unei politice kossuthiste şi ruso-file a Românilorŭ, o noutate, care tocmai pe noi aicĭ ne va surprinde mai tare.

***

Dela manevrele dela Bistriţa. Maiestatea Sa monarchulŭ nostru a telegrafatŭ Majes. Sale împĕrătesei, că e pe deplinŭ mulţămitŭ cu petrecerea şi cu manevrele dela Bistriţa. Ataşatulŭ militarŭ alŭ Prusiei locotenentŭ-colonelŭ de *Deines* s'a esprimatŭ în modŭ favorabilŭ asupra manevrelorŭ corpului alŭ 12-lea de armată: „Am vĕdutŭ — dice — aprópe tóte corpurile armatei austro-ungare făcêndŭ manevre, dér nicĭ unulŭ nu a arătatŭ atâta destoiniciă în marşurĭ, ca corpulŭ de armată ardeleanŭ.“

***

---

mósă era acum stândŭ înaintea oglindei, care îmĭ reflecta în tótă splendórea chipului ei! Ce albĭ erau umerii aceştia, încunjuraţĭ de dantele sorrentine, carĭ ca nisce florĭ albe încunjurau gâtulŭ şi sinulŭ ei! Ce frumóse şi moi erau braţele cele fine, cu carĭ îşĭ aşeda pĕrulŭ derangiatŭ de gluga, pe care o purtase mai înainte!

„Se părea, că ea scie acésta. Căcĭ punêndu-şĭ o cameliă roşiă în pĕrulŭ ei auriu, surise chipului din oglindă şi apoi iute îşĭ ascunse plângêndŭ faţa în mânĭ...

„Când îşĭ luă earăşĭ mânile şi-şĭ sterse lacrimile, părea şi mai frumósă. Era palidă, buzele i tremurau şi sinulŭ îĭ svêcnea putericŭ; dér ochii ei străluceau într'o lumină miraculósă şi febrilă, şi împrejurulŭ gurei ei observai trăsătura jumĕtate durerósă, jumĕtate mândră, care-i da graţia unei regine.

„Incă-odată îşĭ mai arangià marele briliantŭ, care scânteia pe costumulŭ ei negru de mătasă, ca o stea luminósă în întunereculŭ nopţii, se mai uità încă-odată în oglindă şi alergà apoi la dulapulŭ celŭ vechiu, care strălucea la lumina candelabrului. De aicĭ scóse o legătură de cheĭ, cercà mai multe şi părea nemulţumită, că cu nicĭ una nu póte deschide cutia secretă.

„Deodată îĭ veni o ideă nouĕ, ea cercà pe rênd nasturii de aurŭ ai puicurilorŭ şi dintr'odată celŭ din mijlocŭ se deschise şi ea vĕdŭ unŭ şirŭ de puicurĭ micĭ, carĭ erau umplute cu documente şi epistole. Scóse pachetele unulŭ câte unulŭ, le percurse repede uitându-sĕ din când în când spre uşă, şi apoi se oprì la o epistolă, care se părea, că-ĭ atrase mai tare atenţiunea. Apoi arangià tóte la unŭ locŭ şi le legà cu sfóră şi apoi le ascunse în caminŭ lângă laternă.

„Săvêrşindŭ lucrulŭ acesta curiosŭ, închise dulapulŭ, se preumblà neliniştită prin odaie câtva timpŭ şi apoi se aruncà din nou într'unŭ scaunŭ unde fără sĕ se misce, cădŭ pe gândurĭ.

„Atâta vreme şedŭ ea nemişcată, încâtŭ credui, că a adormitŭ. De-odată se ridicâ în susŭ cu unŭ oftatŭ greu, se plecâ spre masa de scrisŭ, scóse din sînŭ unŭ micŭ medalionŭ de aurŭ, pe care încetŭ îlŭ deschise. Se părea, că conţine unŭ portretŭ; căcĭ ea îlŭ privì lungŭ, pe când în ochii ei lucea unŭ focŭ miraculosŭ. Apoi îlŭ sărutà repede şi îlŭ ascunse éràşĭ în sînŭ. Se puse éràşĭ josŭ, îşĭ acoperì faţa cu mânile şi începù sĕ plângă. In momentulŭ acesta audii unŭ sgomotŭ sub mine ca şi când ar fi fostŭ trântită o uşă. Apoi rĕsunară nisce paşĭ grei şi acum ea tresărì; paşii se apropiară, se audiră deja pe trepte şi ea făcù o mişcare, ca şi când ar fi doritŭ sĕ se ascundă în alcovulŭ, în care mĕ aflamŭ: deodată păşì spre uşe, îşĭ şterse cu o batistă urmele lacrimelorŭ de pe obrazŭ, şi éràşĭ se ivì pe faţa ei acea espresiune poruncitóre, care mĕ frapà pentru prima-dată.

„Se rădimà de masa de scrisŭ, şi se uità la uşa, care într'aceea se deschise şi unŭ bărbatŭ învĕlitŭ într'o manta largă intrà în odaie. Cu o mişcare repede îşĭ aruncà mantaua pe unŭ scaunŭ şi înaintea mea sta o figură, care deşi stravestită, totuşĭ o recunoscui,—era Pillone! (Va urma).

Căpitanulŭ Uzelac în taberă. Diarulŭ „Budapesti Hirlap“ împărtăşesce o scire sensaţională despre căpitanulŭ Uzelac. La manevrele ce s'au ţinutŭ la *Samobor*, a luatŭ parte căpitanulŭ Uzelac în regimentulŭ 79 de infanteriă. Regimentulŭ acesta şi regimentulŭ ungurescŭ de infanteriă Nr. 101, operau de multe orĭ, conformŭ planului manevrelorŭ, unulŭ în contra altuia. Odată érăşĭ se aflau faţă în faţă aceste două regimente. Deodată sergentulŭ, care sta lângă Uzelac cădŭ josŭ isbitŭ de unŭ glonţŭ. Órecine în timpulŭ salvelorŭ, puşcase, probabilŭ, asupra lui Uzelac, dér greşise ţînţa. Căpitanulŭ Uzelac declară în decursulŭ marşului, că glonţulŭ a fostŭ destinatŭ pentru elŭ. Casulŭ acesta s'a făcutŭ cunoscutŭ prin împărtăşirile rezerviştilorŭ, ce se întorceau acasă.

***

Dela universitatea din Budapesta. In anulŭ şcolarŭ espiratŭ au ţinutŭ prelegerĭ 75 profesorĭ ordinarĭ, 20 estraordinarĭ, 7 profesorĭ suplinitorĭ, 89 docenţĭ şi 4 învĕţătorĭ. Numĕrulŭ ascultătorilorŭ a fostŭ în semestrulŭ primŭ 3589, în alŭ doilea 3300. Promovaţĭ au fostŭ 487 candidaţĭ. Taxe şcolare au incursŭ 179,665 fl.; stipendii s'au datŭ 96,324 fl. Inventarulŭ bibliotecei cuprinde 229,825 volumurĭ, 61,596 broşurĭ micĭ, 1422 volumurĭ manuscripte.

***

Fiiu denaturatŭ. Unŭ ţĕranŭ sasŭ din Bodŭ, Martin Lurtz jun. a ucisŭ cu toporulŭ pe tatălŭ sĕu şi pe mamă sa în pădurea comunei Ţînţarĭ. Se dice, că fiiulŭ, care trăise mai multă vreme în România, se certase mai de înainte cu părinţii sĕi. Până acum nu s'a pututŭ da de urma ucigaşului, e probabilŭ, că a fugitŭ în România.

Studenţii românĭ şi maghiarĭ.

Preşedintele comitetului însărcinatŭ cu redactarea rĕspunsului maghiarŭ la memoriulŭ românescŭ, trimiţêndŭ memorii studenţilorŭ românĭ, le-a însoţitŭ cu o scrisóre amicală, din care ţinemŭ a releva tonulŭ óre-cum prea încredĕtorŭ, în care suntŭ scrise următórele rêndurĭ:

„Noi am dori, ca ideia exprimată în ultimele rêndurĭ ale rĕspunsului nostru şi care se va realisa póte odată, sĕ pótă ajunge a fi apreciată de cercurile liniştitŭ gânditóre ale inteligenţei din România.“

Pentru ca studenţii maghiarĭ sĕ cuprindă ideile, de care e pĕtrunsă societatea românéscă, asupra celorŭ scrise de dênşii în rĕspunsulŭ lorŭ, li s'a trimisŭ o scrisóre cu următorulŭ cuprinsŭ:

Inainte de tóte salutările Românilorŭ:

Domnulŭ meu!

Pentru memoriile trimise şi pentru amicala vóstră scrisóre, vĕ exprimămŭ mulţămirile nóste călduróse.

Memoriulŭ nostru a fostŭ trimisŭ în numĕrŭ mare atâtŭ diarelorŭ politice, literare maghiare, câtŭ şi tuturorŭ bărbaţilorŭ voştri politicĭ. Décă elŭ n'o fi ajunsŭ la destinaţiunea sa, vina este de sigurŭ a ordinului d-lui ministru Baross Nr. 19,331 din acestŭ anŭ.

E neîndoiosŭ, că memoriulŭ vostru, ajungêndŭ în mânile representanţilorŭ naţiunei nóstre, prin acésta elŭ a ajunsŭ sĕ fiă apreciatŭ de întréga naţiune românéscă. In ce chipŭ însĕ este elŭ apreciatŭ, aţĭ pututŭ ceti în diarele din capitală; ele vĕ potŭ da mĕsura gândirii întregului poporŭ românŭ asupra operei vóstre.

Dorinţa vóstră, ca în straturile liniştitŭ gânditóre ale societăţii nóstre sĕ prindă rădĕcină ideia exprimată în ultimele rêndurĭ ale respunsului vostru, e o dorinţă nobilă, dér tardivă. Ideia unui pericolŭ din partea slavismului nu este nouă. Ea e resultatulŭ naturalŭ alŭ suferinţelorŭ nóstre din trecutŭ şi ea e aceea, care dă politicei Regatului românŭ culórea naţională.

Ca sĕ vedeţĭ câtŭ de multŭ tóte straturile societăţii nóstre suntŭ cuprinse de însemnătatea acestui pericolŭ, n'am avea decâtŭ sĕ vĕ arătămŭ cum în urma unui svonŭ, provenitŭ dintr'o greşélă de tiparŭ alŭ unui diarŭ din Capitală, că studenţii Ruşĭ din Odesa, ar fi avêndŭ de gândŭ sĕ ne onoreze cu prezenţa lorŭ, la congresulŭ nostru din Giurgiu, presa română s'a alarmatŭ, nevoindŭ sĕ admită o agitaţiune, care ar puté sĕ compromită buna nóstră reputaţiune.

Acum unŭ anŭ, unŭ primarŭ dintr'o comună românéscă din Moldova prinde unŭ refugiatŭ polonŭ din Rusia şi-lŭ estradézá autorităţilorŭ rusescĭ. N'aţĭ urmăritŭ de sigurŭ protestările unanime ale presei nóstre, nu meetingurile cetăţenilorŭ românĭ, carĭ cereau pedepsirea acelui primarŭ, care a necinstitŭ ospitalitatea tradiţională a ţĕrei nóstre şi aşedĕmintele ei liberale. Şi s'a făcutŭ acea minune, că primarulŭ datŭ în judecată, n'a pututŭ găsi în tótă ţéra unŭ advocatŭ, care sĕ-i apere trădarea.

E fără îndoiélă o manifestaţiune sublimă a sentimentelorŭ nóstre liberale şi umanitare, când nicĭ chiar advocaţii statului nu primescŭ apărarea unui trădătorŭ alŭ ideilorŭ şi alŭ aşedĕmintelorŭ nóstre liberale.

Aţĭ cetitŭ voi istoria anilorŭ 1865—67? Şciţĭ voi cum emigraţii voştri au fostŭ ospĕtaţĭ pe pămêntulŭ ţĕrii nóstre, cum în înţelegere şi cu ajutorulŭ Domnitorului nostru şi alŭ miniştrilorŭ sĕi, au pusŭ la cale o expediţiune pentru independenţa vóstră naţională?

Décă dér voi veniţĭ astădĭ sĕ accentuaţĭ interesele nóstre comune şi necesitatea de amiciă dintre noi, apoi poporulŭ românescŭ a dorit'o acésta prin fapte şi încă de multŭ. De aceea e unŭ pĕcatŭ, când vĕ daţĭ silinţa a ne presinta lumei ca unelte ale Rusiei, când voi sunteţĭ aceia, carĭ aţĭ atrasŭ protestările tuturorŭ naţiunilorŭ învecinate în urma politicei de agresiune. Ast-felŭ e neîndoiosŭ, cu ura despre cara vorbiţĭ, că există între Românĭ şi Maghiarĭ nu va puté sĕ piéră pe calea, pe care mergeţĭ.

Câtŭ pentru învinovăţirea cu Daco-România credemŭ de prisosŭ a vĕ atrage atenţiunea asupra efectului nefavorabilŭ pentru voi, pe care l'a avutŭ ea în lumea mare.

Mai întêiu, în memoriulŭ nostru, nu se vorbesce de o Iridentă, ba în multe locurĭ o tăgăduimŭ. Dér, vĕ mĕrturisimŭ că de şi protestămŭ contra ei, lumea şi mai alesŭ tineretulŭ e dispusŭ totŭ-déuna a aplauda o ideiă aşa de mare. Italienii şi Germanii de e., carĭ cunóscŭ istoria poporului lorŭ, nicĭ nu potŭ cuprinde lupta nóstră, decâtŭ în înţelesulŭ ideiei desvoltate de naţionalitate.

Dér, că o Daco România nu face spaimă nicĭ la cercurile marĭ politice europene, e o dovadă destulŭ de elocuentă unŭ articolŭ, puţinŭ măgulitorŭ pentru rĕspunsulŭ vostru apărutŭ dĕunădĭ în „Kölniche Zeitung.“

Cu tótă încercarea vóstră de a eluda cestiunea pusă de noi, credemŭ, că Românii nu vorŭ cădé în greşéla de a stărui asupra chipului vostru de luptă. E vorba de actualitate, de persecuţiunĭ brutale, de tiraniă, de barbariă, décă pofţiţĭ, şi o vorbă mai presusŭ de tóte de disordinea ce o provocaţĭ prin politica vóstră. Nu e vorba însĕ de etimologiă, de teorii şi basme istorice, nicĭ de istoria legei de naţionalitate din 1868 şi noi sperămŭ, că studenţii românĭ din Transilvania şi Ungaria vorŭ şci sĕ facă mai multŭ decâtŭ etimologiă şi teorii istorice.

Cu tóte acestea noi credemŭ — în sensulŭ de a vĕ combate pe voi — că memoriulŭ lorŭ e óre cum de prisosŭ, findcă nu vedemŭ întru câtŭ rĕspunsulŭ vostru a corĕspunsŭ aşteptărilorŭ vóstre.

Ar fi vorba însĕ de o luptă cu Moldován Gergely. In presa română de aicĭ s'a născutŭ ideia, că Românii ar face unŭ serviciu imensŭ causei lorŭ, décă retipărindu broşura lui Moldován Gergely, ar înzestra-o cu o prefaţă, în care s'ar dice, că Moldován e unŭ proletarŭ literarŭ plătitŭ în serviciulŭ şovinismului maghiarŭ.

Vĕ mărturisimŭ, că suntemŭ pe deplinŭ mulţămiţĭ şi noi şi potŭ fi mulţămiţĭ şi fraţii noştri subjugaţĭ de resultatulŭ de până acum. Unŭ singurŭ lucru ne îngrijesce: tinerimea maghiară nu e destulŭ de pĕtrunsă de intenţiunile nóstre bune. Vĕ mărturisimŭ, că ne-amŭ aşteptatŭ ca sĕ vĕ vedemŭ protestândŭ pe voi alăturĭ cu noi, în contra spiritului şovinistŭ din Ungaria şi decepţiunea nóstră a fostŭ mare, când a trebuitŭ sĕ vedemŭ că într'o ţéră, care se dice liberală, unŭ partidŭ óre-cum reacţionarŭ, partidulŭ catolicŭ în organulŭ sĕu, „Magyar Allam“, trebuie sĕ protesteze alăturĭ cu noi contra curentului şovinistŭ.

După cum şciţĭ, de altfelŭ, procesulŭ nu e terminatŭ. Au sĕ mai vorbéscă şi camaradii şi fraţii noştri românĭ de acolo şi vocea lorŭ va fi de sigurŭ mai autorisată decâtŭ a fostŭ a nóstră. Şi noi sperămŭ, că în urma memoriului lorŭ şi studenţii polonĭ vorŭ veni la sentimente mai bune. Câtŭ pentru scrisórea colegului nostru Bertel din Grenoble, credemŭ, că aţĭ zimbitŭ şi voi la citirea ei. (Acestŭ Bertel într'o scrisóre a sa către studenţii maghiarĭ declară, că nicĭ nu a avutŭ nevoiă de memoriulŭ maghiarŭ, fiindcă dênsulŭ cunoscea de mai nainte liberalismulŭ maghiarŭ, care a făcutŭ din Ungaria unŭ raiu pămêntescŭ).

Vĕ trimitemŭ exemplarele cerute din memoriulŭ nostru şi vĕ rugămŭ sĕ primiţĭ salutările nóstre românescĭ.

Vocĭ asupra enunciaţiunilorŭ dela Bistriţa.

„Egyetértés“ publică din incidentul enunciaţiunilorŭ dela Bistriţa unŭ articulŭ de fondŭ sub titlulŭ „Regele şi naţionalităţile“. In acestŭ articolŭ constată fóia ungurésca, că călĕtoria Majestăţii Sale prin părţile Ungariei are o *însemnătate politică*, ce stă cu multŭ mai pe susŭ de însĕmnătatea militară a manevrelorŭ, cu care este împreunată călĕtoria Majestăţii Sale. Acum este clarŭ — dice „Egyetértés“, — că în acéstă călĕtoriă, Majestatea Sa a avutŭ în vedere unŭ scop şi o ideia politică mai înaltă şi în chiămarea sa de domnitorŭ a împreunatŭ conscienţiositatea cu o tactică înţeléptă. După acéstă întroducere „Egyetértés“ continuă astfelŭ:

„Noi atribuimŭ mare însĕmnătate împrejurărei, că Majestatea Sa a folositŭ călĕtoria, ce a făcut'o prin Ungaria, pentru a sbiciui tendinţele naţionalităţilorŭ. Din împrejurarea acésta noi vedemŭ de-o parte, că Majestatea Sa scie sĕ apreţieze periculele mişcărei anti-patriotice şi anti-costituţionale pornite pe tótă linia, ér de altă parte vedemŭ, că nebăgândŭ în sémă ostenelele împreunate cu călĕtoria, elŭ face totŭ ce-i stă în putinţă pentru a pune stavilă agitaţiunilorŭ ulterióre.

„Ceea ce Majestatea Sa a începutŭ la Galgoţŭ, a continuatŭ la Bistriţa. Este adevĕratŭ, că faţă cu naţionalităţile din Ardealŭ nu s'a esprimatŭ într'unŭ tonŭ aşa de aspru, ca faţă cu panslaviştii din părţile nordice ale Ungariei, dér de aicĭ nu urméză nicĭ de cum, că dóră tendinţele anti-patriotice ale Valahilorŭ, orĭ ale Saşilorŭ le-ar considera mai puţinŭ condamnabile, decâtŭ acele agitaţiunĭ ale panslaviştilorŭ, pe carĭ cu graiulŭ sĕu regescŭ le-a timbratŭ la Galgoţŭ ca păgubitóre.

„Din vorbirile, cu carĭ Majestatea Sa a rĕspunsŭ la Bistriţa metropolitului Ioan Vancea, metropolitului Miron Romanul şi superintendentului săsĕscŭ Teutsch, apare lămuritŭ, că Majestatea Sa păşesce cu unŭ sistemŭ hotărîtŭ în contra tendinţelorŭ naţionalităţilorŭ“.

Scie Majestatea Sa, dice „Egyetértés“, că fidelitatea faţă cu tronulŭ nu plătesce nimicŭ, décă nu este împreunată cu ea respectulŭ faţă cu constituţia maghiară şi sentimentulŭ iubirei faţă cu patria maghiară. Cu ocasia primirei Majestăţii Sale tot-déuna s'a obicinuitŭ a se accentua fidelitatea faţă cu tronulŭ şi faţă cu casa domnitóre, dér ca totŭ-déuna, aşa şi acum, ideia iubirei de patriă şi sentimentulŭ patriotismului s'a retăcutŭ şi acéstă retăcere are unŭ adevĕratŭ caracterŭ demonstrativŭ. De acestŭ spiritŭ dice fóia ungurésca, că este pĕtrunsă chiar şi acum, după puternica lecţiune dela Galgoţŭ, atâtŭ vorbirea metropolitului Miron, câtŭ şi a superintendentelui Teutsch. Se bucură fóia ungurésca, că Majestatea Sa înţelege acésta şi admoniază în acelaşĭ timpŭ armata comună, ca sĕ scie şi ea, că jurămêntulŭ lorŭ pentru tronŭ îi obligă totodată şi la respectarea constituţiei şi a drepturilorŭ naţiunei maghiare.

„*N. Pester Journal*“ dice: Enunciaţiunea monarchului constitue pentru Românii ardelenĭ unu seriosŭ avertismentŭ. Monarchulŭ constituţionalŭ condamnă indirectŭ, dér decisivŭ agitaţiunile daco-române şi dice, că bastionulŭ celŭ mai puternicŭ alŭ naţionalităţii române este „organismulŭ legalŭ alŭ statului.“ Clerului românescŭ îi recomandă cultivarea păcei naţionale, ca problemă principală. Acum nu trebue agitatorii românĭ ardelenĭ, duşmanĭ ai statului, sĕ mai arangieze o petiţiune monstră la monarchulŭ, — ei au căpĕtatŭ deja erĭ rĕspunsulŭ. Mai amicabilŭ a fostŭ rĕspunsulŭ regescŭ la vorbirea episcopului săsescŭ. Apropiarea între Saşii ardelenĭ şi guvernŭ e primită de monarchŭ cu satisfacţiune şi Maiestatea Sa recomandă Saşilorŭ şi pentru viitorŭ fidela alipire către tronŭ şi către *legile ţĕrii*. Elementele duşmane statului dincolo de Délulŭ Craiului (Königssteig) s'au pututŭ convinge încă-odată, că ei prin nisuinţele lorŭ perverse îşĭ strică naţionalităţii lorŭ.

Literatură.

A apărutŭ:

„Elemente de psihologiă“ pentru cursulŭ secundarŭ; de *I. Găvănescul* profesorŭ la universitatea din Iaşĭ. Ediţiunea Tipografiei H. Goldner, Str. Primăriei 1891. Formatŭ 8⁰ cu 219 paginĭ. Preţulŭ 4 lei.

„Legende române“, culese şi adnotate de *V. A. Urechiă*. Bucurescĭ, editura librăriei Socecŭ & Comp. 21, Calea Victoriei, 21. 1891. Formatŭ 8⁰ cu 247 pagine. Preţulŭ 3 lei.

Cununiă. D-lŭ *Ioanŭ Munteanŭ* şi d-ra *Lucia Silvia Borza* se vorŭ cununa Dumineca, în 8 Septemvre v. c. la órele 3 p. m. în biserica română gr. cat. din Şaroşŭ.—Sĕ fiă în césŭ cu norocŭ!

Telegramele „Gaz. Trans“.

(Serviciulŭ biroului de cor. din Pesta).

Viena, 18 Septemvre. Diarulŭ „Wiener Tgbltt“, aduce scirea, că în cercurile ce stau în apropiată legătură cu familia domnitóre, circulă faima, că *Ioan Orth* trăesce şi că în rĕsboiulŭ chilenicŭ s'a luptatŭ alăturea cu insurgenţii.

Londra, 18 Septemvre Diarulŭ „Times“ află din Budapesta, că împĕratulŭ Austro-Ungariei a propusŭ triplei alianţe următórele trei casurĭ, la ivirea cărora este motivŭ *casus belli*: Décă Francia va ataca Italia, décă Francia va ataca Germania şi décă Rusia va ataca Austro-Ungaria.

NECROLOGŬ. **Ileana Rusu Flore** n. **Bojoru** a rĕposatŭ la 15 Septemvre n. în Şireagŭ, în adêncĭ bĕtrâneţe. O jelesce soţulŭ sĕu Grigore Flore cu 4 fiice şi 3 ginerĭ.

Fiă-i ţĕrêna uşóră!

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulu pieţei Braşovŭ.

din 18 Septemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 26	Vênd.	9 30
Argintŭ românescŭ	„	9 20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ	„	9.26	„	9.30
Lire turcescĭ	„	10 46	„	10.51
Imperialĭ	„	9.44	„	9 49
Galbinĭ	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina“ 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ	„	123.—	„	124.—
Mărcĭ germane	„	57.40	„	57.70

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 17 Septemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102 90
Renta de hârtiă 5%	100 35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.25
dto argintŭ	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	112.—
Bonurĭ rurale ungare	89 80
Bonurĭ croato-slavone	104.70
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130 50
Renta de argintŭ austriacă	90.75
Renta de hârtiă austriacă	90 75
Renta de aurŭ austriacă	109 65
Losurĭ din 1860	136.80
Acţiunile băncei austro-ungare	1010.
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	326.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr	276.25
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	9.51
Mărcĭ 100 împ. germane	57 70
Londra 10 Livres sterlinge	117 30

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria **Nicolae Ciurcu,** şi în tutungeria **I. Gross.**

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3 03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5 46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2 36
Şibotŭ	4.52		3 03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5 53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9 44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8 15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12 38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5 25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4 46	2.32	7.22
Cerna	5 11	3 —	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ